

Dosarul nr. 1reab-14/22

1-22043058-01-1reab-29032022

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

24 mai 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte - Timofti Vladimir,

Judecători - Țurcan Anatolie, Toma Nadejda, Cobzac Elena și Plămădeală Ghenadie,

a judecat în ședință de judecată, fără citarea părților la proces, recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, împotriva sentinței nr.71 a Tribunalului Militar al Diviziei nr.73 de pușcași din 11 decembrie 1942, în privința condamnaților

Vozian Naum XXXXX, născut în anul XXXXX, originar din s. XXXX, RSSM;

Zemțov Vasilii XXXXX, născut în anul XXXXX, originar din XXXX;

Rumeanțev Dmitrii XXXXX, născut în anul XXXXX, originar din XXXXX;

Cernișevici Andrei XXXXX, născut în anul XXXXX, originar din XXXXX;

Jarkov Mihail XXXXX, născut în anul XXXXX, originar din XXXXX.

Asupra recursului în anulare, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința nr.71 a Tribunalului Militar al Diviziei nr.73 de pușcași din 11 decembrie 1942, Vozian Naum, Zemțov Vasilii, Rumeanțev Dmitrii, Cernișevici Andrei și Jarkov Mihail au fost condamnați în baza art.58-1 lit. b) din Codul penal al RSFSR, la pedeapsa capitală prin împușcare, fără confiscarea averii personale din lipsa acesteia.

2. Instanța de fond a constatat că inculpații pe 07 decembrie 1942, aflându-se la menținerea siguranței de luptă pe linia întâi de apărare a frontului s-au înțeles a lăsa pozițiile deținute, a trece sârma ghimpată pentru a cădea în prizonierat la nemți.

Întru atingerea scopului propus, inculpații nominalizați, la 08 decembrie 1942, în jurul orei 04 dimineața, în frunte cu comandantul inferior al plutonului militar Vozian au lăsat pozițiile de luptă și armele, îndreptându-se spre linia de luptă a inamicului. Fiindu-le frică că noaptea nemții pot deschide focul asupra lor, neajungând 200 metri până la sârma ghimpată a inamicului, au făcut popas așteptând răsăritul. Apoi, au încercat să se apropie de trupele germane pentru a trece de partea lor, însă nu au reușit fiind dispersați cu foc de artilerie de către soldații ruși, au fost nevoiți să-și schimbe deplasarea. Ca urmare, inculpații s-au dezorientat în spațiu și au ajuns în locația subdiviziunii vecine a Armatei sovietice, unde și au fost reținuți.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Vozian Naum vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o și a declarat că, la 07 decembrie 1942 fiind soldat în Armata sovietică și numit ca comandant inferior al plutonului militar nr.3 al companiei de pușcașii nr.6 al subdiviziunii de infanterie nr.413 a Frontului Breansk, avea sarcina de a menține împreună cu ostașii pozițiile deținute. În caz de înaintare a inamicului, trebuiau să deschidă focul asupra lor din toate munițiile militare, dar văzând că nemții împușcă permanent linia de apărare, a început să-i fie frică, s-a speriat că poate fi ucis, de aceea a decis să dezerteze ca să ajungă în prizonierat la nemți care-i vor aprecia acțiunile și nu-l vor omorî. Pentru a-și păstra viața, i-a propus și lui Zemțov să treacă de partea nemților, convingându-l că nemții nu-i vor omorî, care a acceptat, și acesta la rândul său i-a zis lui Rumeanțev să-i urmeze, iar apoi l-au ademenit și pe Cernîșevici, după care și pe Jarkov, care a părăsit postul de apărare încredințat.

Astfel, la 08 decembrie 1942, în jurul orei 04 dimineața, împreună cu numiții, au trecut inițial peste prima linie de sârma ghimpată a inamicului, apoi au parcurs aproximativ 50 metri peste a doua sârma ghimpată a inamicului, dar fiindcă erau obosiți și deja afară întuneca-se, au decis să aștepte răsăritul pentru a prelungi calea a doua zi. Așa că, numai cum s-a luminat afară, el a aruncat automatul ce-l deținea în iarbă, la fel au procedat și ceilalți, pentru a fi văzuți de nemți fără arme, să nu fie uciși, apoi s-au pornit spre pozițiile inamicului. În continuare, Zemțov i-a dat un ștergar alb, pe care el l-a fluturat de asupra capului, după care toți au ridicat mâinile sus, precum că se predau, dar din motiv că s-au început împușcături intense s-au speriat și au fugit în altă direcție, revenind la soldații ruși, fiind ulterior reținuți. Inculpatul a mai menționat că a vrut să-și salveze viața, dar și Rumeanțev le-a vorbit precum că, nemții nu-i omoară pe prizonieri și faptul dat îl cunoaște personal, deoarece în anul 1917 singur a fost în prizonierat la nemți.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Zemțov Vasiliu vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o și a susținut depozițiile făcute de Vozian Naum. La fel, a declarat că, ultimul i-a spus precum că s-a înțeles cu Rumeanțev, Cernîșevici și cu

Jarkov ca toți împreună să treacă de partea nemților, adică să părăsească pozițiile de luptă și să treacă linia frontului pentru a nimeri în prizonierat la nemți. A acceptat propunerea comandantului lor - Voizian, care la 08 decembrie 1942 a și organizat dezertarea, or inamicul împușca permanent și s-a speriat să nu fie omorât, iar acesta i-a garantat că nemții le vor cruța viața dacă se vor preda fără arme.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Rumeanțev Dmitrii vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o și a susținut depozițiile făcute de Voizian Naum, Zemțov Vasilii, Cernîșevici Andrei și Jarkov Mihail. Totodată a concretizat, că inițial nu a acceptat propunerea lui Voizian de a trece de partea nemților, apoi acesta l-a convins, vorbindu-i despre faptul că familia sa a rămas să locuiască sub ocupația fascistă și trăiește bine, iar odată cu predarea lor în prizonierat la nemți - aceștia le vor cruța viața.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Cernîșevici Andrei vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o și a susținut depozițiile făcute de Voizian Naum, Zemțov Vasilii, Rumeanțev Dmitrii și Jarkov Mihail. La fel, a indicat, precum că a insistat să dezerteze și să predea nemților comandantul lor-Voizian, care și i-a condus spre trupele inamicului, convingându-l că degrabă vor fi trimiși acasă de către nemți după ce vor trece de partea acestora.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Jarkov Mihail vina în comiterea infracțiunii a recunoscut-o și a susținut depozițiile făcute de Voizian Naum, Zemțov Vasilii, Cernîșevici Andrei și Rumeanțev Dmitrii. A mai menționat, că Voizian Naum a fost cel care a organizat dezertarea lor de pe front și i-a condus spre trupele inamicului pentru a se preda acestora.

3. Sentința a devenit irevocabilă prin neatacare.

4. La 24 martie 2022, Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea hotărârii menționate, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Voizian Naum, Zemțov Vasilii, Rumeanțev Dmitrii, Cernîșevici Andrei și Jarkov Mihail.

Recurentul a invocat că sentința în privința condamnaților a fost pronunțată luându-se la bază doar declarațiile acestora, nefiind cercetate și alte mijloace de probă.

Subsidiar, s-a stabilit că instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpaților nominalizați la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie.

Astfel, sentința de condamnare emisă în privința lui Voizian Naum, Zemțov Vasilii, Rumeanțev Dmitrii, Cernîșevici Andrei și Jarkov Mihail, reprezintă o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților acestora, precum și dreptul la un proces echitabil, care conform art.6 pct.44) din Codul de procedură penală, reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată.

5. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din

următoarele considerente.

Potrivit art.452 alin.(1), coroborat cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

La 30 decembrie 1992, a intrat în vigoare Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice.

Colegiul penal lărgit menționează că, potrivit art. 3 lit. a) al Legii nominalizate, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare pentru: „*activitate contrarevoluționară*”, „*trădare de patrie*”, „*răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească*”, „*crime de stat*”, „*încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică*”, „*atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor*”.

Sub acest aspect, Colegiul penal reține că, prin sentința nr.71 a Tribunalului Militar al Diviziei nr.73 de pușcași din 11 decembrie 1942, Vožian Naum Axentievici, Zemțov Vasilii Petrovici, Rumeanțev Dmitrii Egorovici, Cernîșevici Andrei Nichiforovici și Jarkov Mihail Ivanovici au fost condamnați pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.58-1 lit. b) din Codul penal al RSFSR – *trădarea de patrie*, în lipsa dovezilor că acțiunile inculpaților erau îndreptate împotriva potențialului militar, independenței statale sau inviolabilității teritoriale a URSS.

Așadar, ținând cont de cele constatate și de prevederile art.435 alin.(1) pct. 2) lit. b) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit găsește prezente în speța vizată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească irevocabilă de condamnare a lui Vožian Naum, Zemțov Vasilii, Rumeanțev Dmitrii, Cernîșevici Andrei și Jarkov Mihail în baza art.58-1 lit. b) din Codul penal al RSFSR, cu casarea acesteia, iar în temeiul prevederilor art.391 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, dispune încetarea procesului penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea persoanei la răspundere penală și reabilitarea condamnaților.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare devine pasibil admiterii, cu casarea totală a hotărârii irevocabile contestate, ca fiind afectată de un viciu fundamental și dispunerea încetării procesului penal, din motiv că sunt prezente circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

6. Conform art.452, 453 alin. (1), 434, 435 alin.(1) pct. 2) lit. b) alin.(3) și 457 Cod de procedură penală, Colegiu penal lărgit,

d e c i d e :

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General interimar, Dimitraș Marcel, casează total sentința nr.71 a Tribunalului Militar al Diviziei nr.73 de pușcași din 11 decembrie 1942, cu încetarea procesului penal în privința lui *Vozian Naum XXXXX*, *Zemțov Vasilii XXXXX*, *Rumeanțev Dmitrii XXXXX*, *Cernișevici Andrei XXXXX* și *Jarkov Mihail XXXXX*, condamnați în baza art.58-1 lit. b) din Codul penal al RSFSR și reabilitarea acestora.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 24 mai 2022.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Toma Nadejda

Cobzac Elena

Plămădeală Ghenadie